

Na bijna 17 jaar vind ik eindelijk de adder op mijn route!

De adder is een goed te vinden soort, het is dan ook uitzonderlijk dat deze soort afgelopen jaar op een reeds bestaand traject werd aangetroffen. Het traject Terlet van Ronald de Boer wordt al sinds 1991 gemonitord, maar nog nooit werd hier een adder gezien. Tijdens de telronde op 3 augustus zag Ronald echter twee volwassen wijfjes. Later die maand kwam hij nog twee keer een adderwijfje tegen. Aangezien dit traject direct oostelijk van het gelijknamige ecoduct is gesitueerd lijkt de conclusie voor de hand te liggen dat de adders gebruik hebben gemaakt van dit ecoduct. Hieronder geeft Ronald zelf een toelichting:

Al sinds 1991 wordt er door deze meneer onderzoek gedaan naar de herpetofauna op het Nationaal Park Veluwezoom (NPV). In al die jaren is er geen enkele adder waargenomen binnen het raster van het NPV én de waarnemingen van de jaren daarvoor zijn mogelijk niet correct en hebben betrekking op de gladde slang. Een belangrijke indicatie is ook dat er van alle reptielen wel doodgereden exemplaren worden gevonden en ook worden aangeboden, maar dat hier de adder ontbreekt. Foto's van

vermeende adders konden tot nu toe altijd worden herleid naar gladde slangen. Vanaf de start van het landelijk monitoring programma wordt er een transect gelopen op de Terletse heide, deze route start op de B-weg langs de A50 vlak bij de wildwissel, die de verbinding

Foto's: Ronald de Boer

vormt met het Deelerwoud en Zweefvliegveld Terlet, ten westen van de A50.

Sinds 1997 wordt er in de bermen van de A50 ook gekeken naar reptielen, waarvan de laatste jaren regelmatig. Al deze tijd bleek er zowel aan de westkant als aan de oostkant van de A50 een populatie adders te leven. Regelmatig werden enkele dieren gezien, echter niet in het stukje waar ik mijn monitoringroute start.

Dat veranderde in 2007. Nadat ik een paar uur zonder resultaat aan de oostkant naar adders gezocht had, (er zijn inmiddels wat flesjes bier uitgelooft voor het 1e exemplaar op het NPV), klom ik het raster over en liep in de berm van de B-weg terug naar mijn auto. Hier wel een addermannetje (maar die had ik al eerder gespot) en een paar hagedisjes. Toen ik een meter of 20 van mijn parkeerplaats verwijderd was en mijn sleutel al gepakt had, schoot er vlak bij een oude heidestruik iets weg wat op een slang leek. Wel wat te doen, handboek 'reptielen waarnemen' geraadpleegd en daar schreef Annie: meestal ligt het reptiel er na een minuut of tien weer. Dus een pauze ingelast en voorzichtig de plaats weer opgezocht. Helaas hier geen adder, maar wel ca 5 meter verder een mooi vrouwtje, uiteindelijk bleken er twee vrouwtjes op deze plek te liggen.

Het jaar daarna weer dezelfde twee dieren, met daarnaast een mannetje in het vroege voorjaar. Maar....., nog steeds geen adders op mijn monitoringroute.

Ik wist de slangen nu toch wel te liggen, maar mogelijk is het bij de start van mijn route te koud en aan het einde te warm voor adders. Gelukkig mag je deze routes 7 keer per jaar lopen én dan moet het toch een keer raak zijn. En ja hoor op 3 augustus 2008 was het eindelijk zover, bij de start van mijn route lieten twee vrouwtjes adders zich zien.

Zoals je ziet de aanhouder wint! Het heeft bijna 17 jaar geduurd, maar nu zitten alle zes de reptielensoorten op deze route. Zo zie je maar dat je niet (of niet snel) op een stukje van je route maar niet meer moet gaan kijken.

Ronald de Boer

Gegis op de Wadden: Zandhagedis nader bekeken

Afgelopen jaar heeft de Colombiaanse Jenny Urbina, studente aan de U.v.A., een GIS-studie uitgevoerd naar de hagedissen op de wadden. De wadden zijn een zéér interessante testcase omdat de zand- en levendbarende hagedis hier afwijkende trends vertonen. Bovendien komt op Vlieland alleen de zandhagedis voor, terwijl op Terschelling zowel zand- als levendbarende hagedis voorkomen. Opvallendste uitkomst is het verschil tussen beide eilanden voor wat betreft de habitatkeuze van de zandhagedis. Op Terschelling bleek de terreinhoogte bepalend voor het al dan niet voorkomen van de zandhagedis terwijl op Vlieland terreinhoogte én hellingshoek de bepalende factoren bleken. De levendbarende hagedis bezet op Terschelling meerdere typen habitat die vooral konden worden verklaard door terreinhoogte en landgebruik.

Vragen

Uit eerdere studies bleek al dat habitatypes die op Vlieland door de zandhagedis bezet zijn op Terschelling bewoond worden door de levendbarende hagedis. Ook is het gebied op Terschelling waar beide soorten sympatrisch voorkomen zéér klein: Is er hier sprake van competitie? Betreft het allemaal uitgezette populaties? Welke rol speelt de, waarschijnlijk zeer hoge, predatiedruk op beide eilanden?

Zandhagedis (foto Ferry van Stralen)

Het blijft een vreemde situatie op de wadden waar we nog niet helemaal de vinger op kunnen leggen. Wordt vervolgd dus ...

Ingo Janssen en Tom van der Meij